

A civil szervezet csődeljárása

Civil szervezetek, egyesületek, alapítványok esetében a csődeljárás értelmezéséhez szükséges a cégtörvény, (2006. évi V. törvény a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról) valamint a csődtörvény (1991. évi XLIX. törvény a csődeljárásról és a felszámolási eljárásról) ismeretére és közös értelmezésére a civil törvénnyel. (2011. évi CLXXV. törvény az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról.)

A csődeljárás lényege, hogy az az adós gazdálkodó szervezet, amely tartozását az esedékességgel nem tudta vagy előre láthatóan nem tudja kiegyenlíteni, kérelmére fizetési haladékot kap annak érdekében, hogy annak időtartama alatt hitelezőivel egyezséget kössön adósságának rendezéséről.

A csődeljárás szabályozásának célja, hogy a tevékenységük újjászervezésére (reorganizációra), a hitelezőkkel való egyezségkötésre képes és arra felkészült adós, valamint hitelezői a kedvezőbb gazdasági eredménnyel járó csődeljárás megindítását válasszák, az adós tevékenységének teljes leépítésével, megszüntetésével járó felszámolási eljárás helyett.

Civil szervezet esetében a civil törvény rendelkezései szerint akkor beszélünk csődeljárásról, ha a civil szervezet szerződésen alapuló nem vitatott vagy elismert tartozását a teljesítési idő lejártát követő 60 napon belül sem egyenlítette ki vagy nem vitatta és a hitelező ezt követő írásbeli fizetési felszólítására sem teljesítette.

Fizetésképtelenség nem állapítható meg, ha a civil szervezet nem vitatott vagy elismert tartozását meghaladóan állami vagy önkormányzati szerv felé nem vitatott vagy elismert követelése áll fenn költségvetési támogatási jogviszony keretében.

A csődeljárás fő jellemzői a következők:

Az eljárást csak az adós kezdeményezheti.

Az eljárást a nyilvántartást vezető törvényszék folytatja le.

Az adós civil szervezet képviselője jogosult a csődeljárás megindítása iránti kérelmet benyújtani.

Az adós kérelme az alábbiakat kell, hogy tartalmazza:

- az adós neve, székhelye, cégjegyzékszáma, adószáma;
- az adós hitelezőinek névsora, az adós tartozásainak felsorolása, azok esedékessége; az adós mely hitelezői követeléseket ismer el és melyeket vitat; melyek az adós szervezet követelései;
- az adós vagyoni helyzetét bemutató adatok,

A kérelemhez csatolandó okiratok:

- az adós legfőbb szervének (egyesület közgyűlése, alapítvány kuratóriuma) a csődeljárás megindításához adott előzetes egyetértését bizonyító okirat;
- 3 hónapnál nem régebbi éves (egyszerűsített éves) beszámoló vagy közbenső mérleg;
- Az adós vezetőjének írásbeli nyilatkozata arról, hogy
- a csatolt, 3 hónapnál nem régebbi beszámoló vagy mérleg az adós vagyoni helyzetéről valós és megbízható képet ad, továbbá annak elfogadása óta az adós vagyoni helyzetében milyen lényeges változások történtek;
- az adós mely pénzforgalmi szolgáltatónál vezet pénzforgalmi számlát, mely befektetési szolgáltatónál rendelkezik értékpapírszámlával, s egyidejűleg a számlaszámokat is meg kell neveznie.

- Az adós vezetőjének az alábbi tárgyú kötelezettségvállaló nyilatkozata:
a csődeljárás iránti kérelem benyújtásával egyidejűleg értesíti a számlavezetőket;
nem kezdeményez olyan fizetési műveletet vagy átutalást, amely a fizetési haladék célját megghiúsítaná, továbbá nem tesz más olyan intézkedést sem, amely valamely hitelezőt előnyös helyzetbe hozna a többi hitelezőhöz képest.

Az adósnak – annak érdekében, hogy a bíróság részéről ellenőrizhető legyen, nem állnak-e fenn a csődeljárás megindításának akadályai – nyilatkoznia kell az alábbiakról:

a) ha volt ellene korábban elrendelt csődeljárás, akkor az esetleges korábbi csődeljárás elrendelésének időpontjában fennállt, illetve annak során keletkezett hitelezői igények kielégítésre kerültek-e, a korábbi csődeljárás jogerős befejezésének közzétételétől számítva két év eltelt-e;

b) van-e tudomása ellene felszámolási eljárás megindítása iránti kérelem benyújtásáról, vagy fizetéseképtelenségét megállapító végzés meghozataláról, és ha igen, ezt az eljárást melyik bíróság előtt kezdeményezték;

c) volt-e olyan korábbi csődeljárás iránti kérelme, amelyet a bíróság elutasított, ha az erről szóló jogerős végzés közzétételétől számítva egy év még nem telt el, és ha igen, ezt melyik bíróság előtt kezdeményezte.

A kérelem benyújtásáról a munkavállalókat is tájékoztatni kell.

Az adós civil szervezet kérelmének a bírósághoz érkezésétől számított egy munkanapon belül a bíróság közzéteszi a közleményt az Országos Bírósági Hivatal honlapján arról, hogy az adóst ideiglenes fizetési haladék illeti meg.

Csődeljárás lefolytatása a felszámolási eljáráshoz képest elsőbbséget élvez. Ha ugyanis a felszámolási eljárás már megindult az adós ellen, de a bíróság még nem hozta meg a felszámolást elrendelő végzést, a felszámolási eljárás nem folytatódhat tovább az ideiglenes moratórium tartama alatt, hanem azt a bíróságnak a csődeljárás elrendeléséig fel kell függesztenie, s ha az adós a rendes moratóriumot megkapja, a felszámolási eljárást meg kell szüntetni.

A csődeljárás elrendelésekor a civil szervezet köteles haladéktalanul elkülöníteni az eljárás dologi és személyi ráfordításait fedező összeget.

A csődeljárás elrendelése és joghatásai

A bíróságnak a csődeljárás megindítása iránti kérelmet, annak érdemi megvizsgálása után, és ha nem kell hivatalból elutasítania, haladéktalanul meg kell hoznia a végzést a csődeljárás elrendeléséről.

E végzés – az adós és az eljárás beazonosítására szolgáló adatokon kívül – tartalmazza a következőket:

- a kirendelt vagyonfelügyelő nevét, székhelyét;
- a csődeljárás kezdő időpontját;
- azt, hogy a végzés közzétételétől az adóst fizetési haladék (moratórium) illeti meg a vele szemben a fizetési haladék kezdő időpontját megelőzően, illetve azt követően esedékessé váló pénzkövetelések vonatkozásában;
- a hitelezőknek szóló felhívást arra, hogy fennálló követeléseiket a csődeljárás elrendeléséről szóló végzés közzétételétől számított 30 napon belül – a csődeljárás kezdő időpontját

- követően keletkező követeléseiket pedig 8 munkanapon belül – jelentsék be az adósnak és a vagyongfelügyelőnek,
- utalást a követelésbejelentési határidő elmulasztásának jogkövetkezményeire

A csődeljárás elrendeléséről hozott végzés ellen külön fellebbezésnek nincs helye, s annak meghozatalát követően a bíróságnak haladéktalanul intézkednie kell egyrészt a végzés OBH felületén való közzétételéről, másrészt a cégjegyzékben az adós neve mellett a „cs. a.” toldat feltüntetéséről.

Mit jelen a fizetési haladék:

- a) tartama alatt az adós követelésével szemben nincs helye beszámításnak;
- b) tartama alatt az adós számláinak terhére fizetési megbízás nem teljesíthető és az adóssal szemben nem lehet fizetési megbízást benyújtani;
- c) az adóssal szemben a pénzkövetelések végrehajtása szünetel;
- d) a fizetési haladék tartama alatt az adós vagyónával szemben nem lehet kielégítést szerezni.

A hitelezői igények bejelentése és nyilvántartásba vétele

Az adósnak a hitelezőit – a csődeljárást elrendelő végzés közzétételétől számított 5 munkanapon belül – fel kell hívnia, hogy követeléseiket a csődeljárás kezdő időpontjától számított 30 napon belül – a csődeljárás kezdő időpontját követően keletkezett követeléseiket pedig 3 munkanapon belül – jelentsék be az adósnak és a vagyongfelügyelőnek, valamint csatolják a követeléseiket megalapozó okiratokat.

A vagyongfelügyelő

A vagyongfelügyelőt a bíróságnak hivatalból kell kirendelnie a csődeljárás elrendeléséről szóló végzésben, s a vagyongfelügyelői tisztség a kirendeléssel jön létre. A bíróság a vagyongfelügyelőt is elektronikus, véletlenszerű kiválasztás segítségével jelöli ki. Ez tehát azt jelenti, hogy sem az adós, sem a hitelező nem tehet javaslatot a vagyongfelügyelő személyének kiválasztására, a vagyongfelügyelők is csak a felszámoló névjegyzékében [114/2006. (V. 12.) Korm. rendelet] szereplő társaságok közül jelölhetők ki.

A vagyongfelügyelő kirendelésével az adós gazdálkodó szervezet vezetői, továbbá a gazdálkodó szervezet legfőbb szerve, tulajdonosi jogkörüket csak a vagyongfelügyelő részére biztosított jogok megsértése nélkül gyakorolhatják.

A vagyongfelügyelő feladatai

A vagyongfelügyelő feladatkörébe tartozik a csődvagyon megőrzése, a hitelezők követeléseinek megvizsgálása, az adós jogellenes szerződéseinek megtámadása, illetve a jogellenes kifizetések visszakövetelése.

A vagyongfelügyelő részt vesz a fizetőképesség helyreállítását, illetve megőrzését célzó program és egyezségi javaslat hitelezőkkel való elfogadtatását célzó tárgyalásokon, annak jegyzőkönyveit ellenjegyzi, és a csődegyezés bírósági jóváhagyásra való bemutatásakor azt ellenjegyzésével látja el.

Egyezségi tárgyalás

Az adósnak az egyezségi tárgyalást a csődeljárás kezdő időpontjától számított 60 napon belül meg kell tartania.

Az adósnak az egyezségi tárgyalásra a vagyonfelügyelőt és a nyilvántartásba vett hitelezőket közvetlenül meg kell hívnia olyan időpontban, hogy a meghívó és mellékletei legalább 8 munkanappal a tárgyalást megelőzően eljussanak a meghívottakhoz.

A tárgyalás időpontjáról értesítenie kell a legfőbb döntést hozó szervét is.

Az egyezségi tárgyalásra az adósnak, a vagyonfelügyelő bevonásával, fizetőképessége helyreállítását vagy megőrzését célzó programot és egyezségi javaslatot kell készítenie, és ennek megismerhetőségét a hitelezők számára a tárgyalás időpontját 5 munkanappal megelőzően biztosítani kell.

A tárgyalásról jegyzőkönyvet kell készíteni. A tárgyaláson születhet az adós civil szervezet és a hitelezők között egyezség és a hitelezők kinyilváníthatják, hogy az egyezségi javaslatot nem támogatják.

Ha az adós szervezet az egyezségi javaslat átdolgozását vállalja, akkor a hitelezőkkel a fizetési haladék tartama alatt több tárgyalást is tarthat.

A törvény nem állít fel korlátokat a csődegyezség tartalma tekintetében. Az adós és a hitelező bármiben megállapodhatnak, amit fontosnak tartanak az adósság rendezése, az adós fizetőképességének megőrzése vagy helyreállítása érdekében.

A csődeljárásban létrejött egyezség kényszeregyezség. Ez azt jelenti, hogy azokra az egyezségkötésre jogosult hitelezőkre is kiterjed:

- akik az egyezséghez nem járultak hozzá;
- akik szabályszerű értesítésük ellenére az egyezség megkötésében nem vettek részt;
- akiknek a vitatott követelésére tartalékot kellett képezni, vagy tartalékképzés helyett biztosítékot kellett számukra nyújtani.

A csődegyezség érvényességi feltétele annak írásba foglalása, s a törvény meghatározza annak minimális tartalmi követelményeit. A megállapodásnak tartalmaznia kell különösen:

A) az egyezségkötésben részt vett hitelezők felsorolását, hitelezői osztályát, nyilvántartásba vett elismert vagy nem vitatott követelésük összegét, szavazati jogaik számát;

b) a hitelezők által elfogadott adósságrendezési és újjászervezési programot, a végrehajtás és ellenőrzés módját;

c) a teljesítési határidők esetleges módosítását, a hitelezők követeléseinek elengedését vagy átvállalását, illetve mindazt, amit az adós és a hitelezők az adósságállomány rendezése, az adós fizetőképességének helyreállítása vagy megőrzése érdekében szükségesnek tartanak;

d) valamennyi hitelező (képviselője) nevét és postacímét, hitelezői választmány esetén azt is megjelölve, hogy mely hitelezőket képviselik.

Az egyezséget nemcsak a feleknek (törvényes képviselőiknek vagy meghatalmazottjaiknak) kell aláírniuk, hanem azt a vagyonfelügyelőnek, továbbá, ha a csődeljárásban létrejött hitelezői választmány, akkor a választmánynak is ellenjegyzésével kell ellátnia.

A csődeljárás befejezetté nyilvánítása vagy megszüntetése

Az adós gazdálkodó szervezet vezetőjének kötelezettsége, hogy az egyezségi tárgyalás eredményét bejelentse a bíróságnak.

Ha az egyezség megfelel a jogszabályokban foglaltaknak, a bíróság végzéssel azt jóváhagyja és a csődeljárást befejezetté nyilvánítja.

Ha a bíróság azt állapítja meg, hogy a csődegyezség nem jött létre vagy nem felel meg a jogszabályokban foglaltaknak, a csődeljárást megszünteti.

A megszüntető végzés jogerőre emelkedése után a bíróságnak hivatalból meg kell indítania a felszámolási eljárást, az adós fizetéseképtelenségét hivatalból kell megállapítania és el kell rendelnie az adós felszámolását.